četrtek, 17. september 2020

P9_TA(2020)0232

Razmere v Rusiji, zastrupitev Alekseja Navalnega

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. septembra 2020 o razmerah v Rusiji: zastrupitev Alekseja Navalnega (2020/2777(RSP))

(2021/C 385/13)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Rusiji,

— ob upoštevanju Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin,

— ob upoštevanju ustave Ruske federacije, zlasti drugega poglavja in člena 29, ki varuje svobodo govora, in mednarodnih obveznosti na področju človekovih pravic, h katerim se je Rusija kot članica Sveta Evrope, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) in OZN zavezala,

— ob upoštevanju izjave o zastrupitvi Alekseja Navalnega, ki jo je 3. septembra 2020 v imenu EU podal visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

— ob upoštevanju izjav podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o zastrupitvi Alekseja Navalnega z dne 24. avgusta in 2. septembra 2020,

— ob upoštevanju izjave visoke komisarke OZN za človekove pravice Michelle Bachelet z dne 8. septembra 2020, v kateri je pozvala k neodvisni preiskavi zastrupitve Alekseja Navalnega,

— ob upoštevanju izjave ministrov za zunanje zadeve skupine G7 z dne 8. septembra 2020 o zastrupitvi Alekseja Navalnega,

— ob upoštevanju Konvencije o prepovedi razvoja, proizvodnje, kopičenja zalog in uporabe kemičnega orožja ter o njegovem uničenju (Konvencija o kemičnem orožju), ki prepoveduje uporabo, razvijanje, proizvodnjo, kopičenje zalog in prenos kemičnega orožja,

— ob upoštevanju, da sta bila na 24. zasedanju konference držav pogodbenic Konvencije o kemičnem orožju z dne 27. novembra 2019 soglasno sprejeta sklepa C-24/DEC.4 in C-24/DEC.5 o vključitvi organofosfornih živčnih strupov novičok na seznam 1 Priloge k tej konvenciji, ki se nanaša na kemikalije, in da sta sklepa začela veljati 7. junija 2020,

— ob upoštevanju izjave berlinske univerzitetne bolnišnice Charité – Universitätsmedizin z dne 24. avgusta 2020 o tem, da je bil Aleksej Navalni žrtev zastrupitve s kemičnim živčnim strupom,

— ob upoštevanju izjave nemške zvezne vlade z dne 2. septembra 2020, v kateri je rusko vlado pozvala, naj poda izjavo o incidentu, in napad najostreje obsodila,

— ob upoštevanju izjave generalnega direktorja Organizacije za prepoved kemičnega orožja z dne 3. septembra 2020 o domnevni uporabi kemičnega orožja proti Alekseju Navalnemu, v kateri je poudaril, da se v skladu s Konvencijo o kemičnem orožju vsaka zastrupitev posameznika z uporabo živčnega strupa šteje za uporabo kemičnega orožja,

— ob upoštevanju člena 5 Splošne deklaracije človekovih pravic in člena 7 Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, ki določata, da nihče ne sme biti izpostavljen mučenju ali krutemu, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju, in katerih pogodbenica je Ruska federacija,

— ob upoštevanju Deklaracije OZN o pravici in odgovornosti posameznikov, skupin in organov družbe za spodbujanje in varstvo splošno priznanih človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jo je 9. decembra 1998 sprejela generalna skupščina OZN,

— ob upoštevanju člena 132(2) in (4) Poslovnika,

A. ker je Aleksej Navalni kot vodilni ruski opozicijski politik, odvetnik, bloger in protikorupcijski aktivist razkril številne korupcijske afere, v katere so bila vpletena podjetja in ruski politiki, vodil je več javnih protestov po vsej Rusiji in je postal eden od redkih dejanskih voditeljev ruske opozicije; ker je bil že prej priprt, aretiran in obsojen, vse v poskusu, da bi ustavili njegove politične in javne dejavnosti; ker je Evropsko sodišče za človekove pravice več teh postopkov razglasilo za nepoštene in v nasprotju z načelom poštenega sojenja; ker so Navalnega leta 2017 fizično napadli z medicinskim razkužilom, zaradi katerega je skoraj oslepel, med njegovim priporom leta 2019 pa so ga domnevno zastrupili; ker ne v enem ne v drugem primeru storilci niso bili privedeni pred sodišče;

B. ker naj bi Aleksej Navalni 20. avgusta 2020 padel v komo na domačem ruskem letu in so ga nato odpeljali v bolnišnico v ruskem mestu Omsk, na zahtevo njegove družine pa je bil 22. avgusta 2020 premeščen v bolnišnico Charité v Berlinu, kjer je v zdravniški oskrbi;

C. ker se je poskus umora Alekseja Navalnega zgodil pred ruskimi lokalnimi in regionalnimi volitvami 13. septembra 2020, na katerih se je skupaj s svojo ekipo dejavno zavzemal za uvedbo strategije „pametnega glasovanja“, s katero bi porazili kandidate Putinovega režima; ker to pomeni, da je stanje na področju demokracije, temeljnih svoboščin in človekovih pravic v državi posebej zaskrbljujoče;

D. ker je bil Aleksej Navalni tik pred poskusom zastrupitve v Novosibirsku in Tomsku, kjer je raziskoval primere korupcije med lokalnimi guvernerji; ker je Navalni s svojimi protikorupcijskimi dejavnostmi v regijah povečal ozaveščenost lokalne javnosti o tej problematiki, zaradi česar se je povečala tudi volilna udeležba na regionalnih volitvah, in tako pritegnil glasove za opozicijo; ker je Navalni vzpostavil sistem 40 regionalnih uradov po vsej državi, ki stalno nadzorujejo lokalne organe, vendar jih ruske oblasti tudi ustrahujejo in preganjajo;

E. ker je Aleksej Navalni izrazil močno podporo protestnikom v Habarovsku in Belorusiji in menil, da bi morale biti spremembe v tej državi navdih za Rusijo;

F. ker ruski režim namerno napada opozicijo s sistemskimi političnimi atentati in zastrupitvami; ker so razmere še toliko slabše, ker oblasti ne želijo temeljito preiskati politično motiviranih umorov oziroma poskusov umorov Ane Politkovske, Borisa Nemcova, Sergeja Protazanova, Vladimirja Kara-Murze in drugih; ker so predstavniki opozicije redno tarča verbalnih in osebnih napadov ter razčlovečenja s strani vlade ali provladnih medijev;

G. ker je ta najnovejši poskus umora le najnovejši primer zelo resnega nazadovanja na področju varstva človekovih pravic ter spoštovanja skupno dogovorjenih demokratičnih načel in pravne države v Ruski federaciji;

H. ker je to neprestano zatiranje nestrinjanja v družbi še hujše zaradi nekaznovanja policije in varnostnih sil ter nepripravljenosti sodišč, da bi preganjala dejanske storilce teh zločinov, ki tako ostanejo nekaznovani, Kremelj pa jih celo nagradi;

I. ker je po podatkih priznane ruske organizacije za človekove pravice Memorial v Ruski federaciji več kot 300 političnih in verskih zapornikov; ker EU izkazuje solidarnost z vsemi oporečniki in ruskim narodom, ki se kljub pritiskom Kremlja in ruskih oblasti še naprej borijo za svobodo, človekove pravice in demokracijo, čeprav so ogroženi njihove pravice in življenje;

J. ker politično motivirani umori in poskusi umorov, ki jih zagrešijo ruske tajne službe, neposredno vplivajo na notranjo varnost EU;

četrtek, 17. september 2020

K. ker je berlinska bolnišnica Charité ugotovila, da je bil Aleksej Navalni zastrupljen z živčnim strupom za vojaško uporabo iz skupine novičok, ki sta ga razvili Sovjetska zveza in Ruska federacija; ker je to ugotovitev potrdil specializirani laboratorij nemških oboroženih sil, pa tudi več neodvisnih laboratorijev; ker je bil živčni strup novičok marca 2018 uporabljen na ozemlju EU v napadu na nekdanjega ruskega obveščevalnega agenta Sergeja Skripala in njegovo hčerko Julijo Skripal v Salisburyju v Združenem kraljestvu, kar je povzročilo tudi naključno smrt prebivalke Amesburyja Dawn Sturgess;

L. ker so bili ruski zdravniki prvi, ki so Navalnega začeli zdraviti zaradi zastrupitve, pozneje pa so trdili, da v njegovem telesu ni sledov strupov, in skušali preprečiti, da bi ga prepeljali v tujino, in ker ruske oblasti zanikajo vsakršno povezavo z dogodkom;

M. ker je bil živčni strup novičok razvit za ruske vojaške strukture in tajne službe in je na voljo le njim; ker tovrstne snovi ureja ruska zakonodaja; ker je živčni strup novičok kemično orožje, ki ga je mogoče razviti le v državnih vojaških laboratorijih in ga fizične osebe ne morejo kupiti; ker bi v tem primeru šlo za kršitev mednarodnih pravnih zavez Rusije;

N. ker je Svet pozval ruske oblasti, naj izvedejo temeljito preiskavo o poskusu atentata na Alekseja Navalnega, in se zavzel za skupen mednarodni odziv, hkrati pa si je pridržal pravico, da sprejme ustrezne ukrepe, vključno z omejevalnimi;

O. ker se v skladu s Konvencijo o kemičnem orožju vsaka zastrupitev posameznika z živčnim strupom šteje za uporabo kemičnega orožja in ker vsakdo, ki v kakršnih koli okoliščinah uporablja kemično orožje, resno krši mednarodno pravo in mednarodne standarde človekovih pravic; ker je bil po soglasnem sprejetju dveh predlogov v zvezi s tem – od katerih je enega vložila Ruska federacija – novičok dodan na seznam nadzorovanih snovi v okviru Konvencije o kemičnem orožju in zato v skladu s Konvencijo zanj veljajo najstrožje smernice za nadzor;

P. ker je pravica do svobode misli in izražanja, združevanja in mirnega zbiranja zapisana v ustavi Ruske federacije;

Q. ker si ruske medijske hiše pod državnim nadzorom prizadevajo zanikati odgovornost ruskih organov za atentat na Alekseja Navalnega, tako da širijo dezinformacije in odvračajo pozornost od nenehnega kršenja demokracije, pravne države, temeljnih svoboščin in človekovih pravic v Ruski federaciji;

R. ker je med regionalnimi volitvami v Rusiji 13. septembra 2020 prišlo do rekordnega števila pritožb zaradi ponarejanja rezultatov; ker se je v mestih, kjer je bil Aleksej Navalni pred poskusom zastrupitve (Novosibirsk in Tomsk), njegov sistem pametnega glasovanja izkazal za učinkovitega in je pomagal premagati Putinove kandidate;

S. ker je Parlament uradno prišel do zaključka, da Rusije ni več mogoče obravnavati kot „strateške partnerice“, tudi glede na njeno kljubovalno zunanjo politiko, vključno z vojaškimi intervencijami in nezakonito zasedbo tretjih držav;

1. odločno obsoja poskus atentata na Alekseja Navalnega in izraža globoko zaskrbljenost glede ponavljajoče se uporabe kemičnih živčnih strupov proti ruskim državljanom;

2. opozarja, da je uporaba kemičnega orožja v vseh okoliščinah nizkotno dejanje, ki je kaznivo po mednarodnem pravu, zlasti po Konvenciji o kemičnem orožju;

3. poudarja, da je bil atentat na Alekseja Navalnega del sistemskih prizadevanj, da bi utišali njega in druge disidentske glasove v Rusiji in jim preprečili, da bi še naprej razkrivali hudo korupcijo režima, ter da bi nasploh ohromili politično opozicijo v državi, zlasti z namenom vplivanja na ruske nadomestne lokalne in regionalne volitve 11. in 13. septembra 2020;

4. poudarja, da je primer Alekseja Navalnega eden od elementov splošnejše ruske politike, ki se osredotoča na zatiralne notranje ukrepe in agresivna dejanja po svetu, na širjenje nestabilnosti in kaosa, ponovno vzpostavitev svojega vpliva in prevladujočega položaja ter spodkopavanje mednarodnega reda, ki temelji na pravilih;

5. se zavzema za takojšen začetek mednarodne preiskave (v kateri bodo sodelovali EU, Združeni narodi, Svet Evrope, njihovi zavezniki in Organizacija za prepoved kemičnega orožja) ter poudarja, da želi prispevati k njej; poziva Organizacijo za prepoved kemičnega orožja, naj začne podrobno preiskavo o ruskem neizpolnjevanju mednarodnih obveznosti na področju kemičnega orožja; poziva ruske oblasti, naj polno sodelujejo z Organizacijo za prepoved kemičnega orožja in tako zagotovijo nepristransko mednarodno preiskavo, poleg tega pa naj poskrbijo, da bodo storilci kaznivih dejanj zoper Alekseja Navalnega odgovarjali za svoja dejanja;

6. poziva Svet za zunanje zadeve, naj na seji 21. septembra 2020 zavzame dejavno stališče glede te zadeve; poziva, naj EU čim prej pripravi seznam ambicioznih omejevalnih ukrepov proti Rusiji in zaostri sedanje sankcije proti njej; odločno poziva k uvedbi mehanizmov za sankcije, ki bodo omogočili zbiranje in zamrznitev evropskih sredstev koruptivnih posameznikov v skladu z ugotovitvami fundacije za boj proti korupciji, ki jo vodi Aleksej Navalni;

7. poziva ruske oblasti, naj odpravijo razširjeno nekaznovanost, zaradi katere so že izgubili življenje številni novinarji, zagovorniki človekovih pravic in opozicijski politiki, ter tako ustavijo nadlegovanje, ustrahovanje in zatiranje svojih političnih nasprotnikov ter nasilje nad njimi; opozarja, da je treba zagotoviti, da bodo lahko ti posamezniki svoje legitimne in koristne dejavnosti opravljali neovirano in brez strahu za svoje življenje ali življenja svojih družinskih članov ali prijateljev;

8. poziva EU, naj od Rusije še naprej zahteva, da razveljavi ali spremeni vse zakone, ki niso v skladu z mednarodnimi standardi – vključno z nedavnimi nezakonito sprejetimi spremembami ruske ustave, pravnim okvirom za volitve ter zakonodajo o tujih agentih in nezaželenih organizacijah –, da bi omogočila pluralizem ter svobodne in poštene volitve in ustvarila enake pogoje za kandidate opozicije;

9. izraža solidarnost z demokratičnimi silami v Rusiji, ki so zavezane odprti in svobodni družbi, ter podporo vsem posameznikom in organizacijam, ki so tarče napadov in represije;

10. poudarja, da je Ruska federacija kot članica Varnostnega sveta Združenih narodov dolžna spoštovati mednarodno pravo ter ustrezne sporazume in konvencije ter mora v celoti izpolnjevati mednarodne obveznosti, kar vključuje tudi sodelovanje z Organizacijo za prepoved kemičnega orožja pri preiskovanju morebitnih kršitev Konvencije o kemičnem orožju;

11. poziva Rusko federacijo, naj nemudoma odgovori na vprašanja mednarodne skupnosti ter Organizaciji za prepoved kemičnega orožja takoj razkrije celoten program za novičok;

12. opozarja, da je Ruska federacija kot članica Sveta Evrope in Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi zavezana spoštovanju temeljnih svoboščin, človekovih pravic in pravne države, kot je to zapisano v Evropski konvenciji o človekovih pravicah in Mednarodnem paktu o državljanskih in političnih pravicah;

13. poziva podpredsednika/visokega predstavnika in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj v nadaljnjih posvetih med EU in Rusijo o človekovih pravicah –ko se bodo spet začeli – obravnavata primere vseh oseb, ki so preganjane iz političnih razlogov, ter da od ruskih predstavnikov na teh posvetih zahtevata odgovore za vsak primer posebej; poziva predsednika Sveta in Komisije ter podpredsednika/visokega predstavnika, naj še naprej pozorno spremljata takšne primere, na ta vprašanja opozarjata pri različnih oblikah sodelovanja z Rusijo in na srečanjih z njo ter Parlamentu poročata o izmenjavah z ruskimi oblastmi;

14. poziva države članice, naj svoja stališča glede Rusije uskladijo ter enotno nastopajo v dvostranskih in večstranskih dialogih z ruskimi oblastmi;

15. poudarja, da je treba odnose EU z Rusijo nemudoma ponovno temeljito in strateško oceniti, in sicer na podlagi naslednjih načel:

(a) podpredsednika/visokega predstavnika je treba pozvati, naj pregleda politiko EU do Rusije in pet vodilnih načel za njene odnose z Rusijo ter oblikuje celovito novo strategijo, pri kateri se bo upošteval nadaljnji razvoj dogodkov na področju demokracije, pravne države ter spoštovanja človekovih pravic s strani ruskega vodstva in oblasti;

(b) države članice je treba pozvati, naj Rusijo v mednarodnih forumih (kot so skupina G7 in drugi) nadalje osamijo ter kritično pregledajo sodelovanje EU z Rusijo prek različnih zunanjepolitičnih platform;

(c) Svet je treba pozvati, naj prednostno obravnava odobritev mehanizma EU za sankcije zoper kršitelje človekovih pravic po vzoru Magnickega in njegovo vzpostavitev v bližnji prihodnosti, pri čemer bo mehanizem vključeval seznam posameznikov in morda tudi sektorske sankcije zoper ruski režim;

(d) v luči primera Navalnega ponovno izraža svoje prejšnje stališče, da je treba projekt Severni tok 2 ustaviti;

(e) Svet je treba pozvati, naj sprejme strategijo EU za podporo ruskim disidentom, nevladnim organizacijam in organizacijam civilne družbe ter neodvisnim medijem/poročevalcem, pri čemer naj v celoti izkoristi mehanizme za varstvo človekovih pravic, ustvari dodatne priložnosti za študij v EU za mlade Ruse in pomaga pri ustanovitvi ruske univerze v izgnanstvu v eni od držav članic;

(f) Svet je treba tudi pozvati, naj začne nemudoma pripravljati in sprejme strategijo EU za prihodnje odnose z demokratično Rusijo, v katero naj vključi tudi široko ponudbo spodbud in pogojev za krepitev tamkajšnjih teženj po svobodi in demokraciji;

16. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, Svetu Evrope, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi ter predsedniku, vladi in parlamentu Ruske federacije.